Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 196 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 15-го ЖОВТНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, OCTOBER 15, 1982 No. 196. VOL. LXXXIX.

ПЛЯНУЮТЬ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬОЇ СПІВПРАЦІ

Джерзи Ситі, Н.Дж. — До редакції „Свободи" загостив у вівторок, 12-го жовтня ц.р., Яків Сусленський, відомий ентузіяст українсько-жидівської співпраці, щоби поінформувати про свої останні поїздки та заходи у напрямі затіснення такої співпраці.

Я.Сусленський разом із Ізраїлем Клейнером, співосновником Товариства єврейсько-українських зв'язків в Єрусалимі, відбули тепер поїздку по ЗСА і Канаді та затрималися в більших осередках українських скупчень на зустрічі та доповіді для пропаґанди потреби співпраці жидівсько-української та взаїмного вирозуміння, а одночасно вони старалися також інформувати жидів правдиво про український народ.

Як завершення тієї поїздки, інформує Я.Сусленський, відбудуться в неділю, 17-го жовтня ц.р., в Ню Йорку установчі збори для створення товариства українсько-жидівської співпраці в Північній Америці.

Яків Сусленський сподіється, що на ті збори прибудуть делеґати з місцевостей де гостював він з І.Клейнером, і де будуть створені аналогічні товариства,а радше філії товариства. До участі у зборах запрошені крім делеґатів з різних місцевостей ЗСА і Канади представники жидів та інших народів.

У програмі зборів, які розпічнуться о год. 10-ій вранці у великій залі Пластового Дому при 144 Другій авеню, передбачується короткий звіт із поїздок Я.Сусленського та І. Клейнера до жидівських та українських громад, дискусія і прийняття проєкту статуту, вибір голови і членів управи товариства, дискусія над програмою товариства і плянами на найближче майбутнє.

Організатори запрошують до участі у зборах українську громаду Ню Йорку, нових емігрантів з України та всіх, що хочуть проламати існуюче упередження жидівського і українського народів до себе, як теж розсіяти безпідставні закиди жидів відносно українців.

Я.Сусленський підкреслив у розмовах з редакторами „Свободи", що у тих делікатних взаємовідносинах треба конче руководитися більше розумом, як емоцією і що він старається послідовною працею в Ізраїлі переконати наукові та політичні кола про потребу українсько-жидівського діялогу.

Перестали розшуки у західньому Бейруті

Бейрут, Ливан. — Тут вперше від восьми днів війська Ливану не робили ніяких розшуків у західній частині Бейруту, а президент Амін Ґемаєль доручив їм звернути всю свою увагу на східні частини міста, де живуть в більшості християни.

Це рішення президента пояснюють тим, що в останніх днях поширюється невдоволення в Ливані і поза його кордонами щодо акції ливанських військ у західньому Бейруті. Закидають, що військові відділи брутально відносяться до цивільного населення в тій частині міста, а звільнені із тюрми розповідають про побиття і переповнення у в'язницях.

Амбасадори трьох держав, що мають свої відділи для вдержання миру у Бейруті, тобто Франції, Італії і ЗСА, звернулися в понеділок, 11-го жовтня ц.р., до президента А. Ґемаєля, щоб він розглянув справу чому поліцисти в цивільному одязі приходять до таборів палестинських втікачів та ще й арештовують їх мешканців. Після тієї інтервенції західніх амбасадорів, радіо з Бейруту подало, що в майбутньому не можна буде поліцистам без однострої вступати на терен таборів втікачів.

В загальному уважають, що президент А. Ґемаєль, який є членом християнської партії фалянґістів, досі дозволив на те, що у східньому Бейруті християнська міліція свобідно діє і поліція та війська їх не розброюють, як це діється у західньому Бейруті.

Саме під впливом публічної опінії президент Ґемаєль мусів дати нові доручення відносно східніх частин Бейруту.

Ізраїльтяни знищили палестинський пост

Бейрут, Ливан. — Ізраїльські танки і артилерія знищили партизанський пост у чотирогодинному бою з сирійськими і палестинськими військами в долині Бекаа на сході Ливану. Нові бої, найбільші з того часу, як ізраїльські літаки та артилерія нанесли свої удари глибоко в долину Бекаа 22-го липня, почалися тоді, як спеціяльний американський висланник Морріс Дрейпер був у дорозі до Вашінґтону з пляном вицофання ворогуючих армій.

Керівник ПВО Ясір Арафат, який перебував чотири дні на переговорах у столиці Йорданії, Аммані, з королем Гуссейном про пропозицію короля утворити федерацію Йорданії та Палестини і мирну пропозицію президента Реґена щодо Близького Сходу, заявив, що переговори створили „добру можливість" для утворення такої федерації. Цю вістку передало радіо Амман. Речник Арафата, Махмуд Лябаді, заявив амманському радіо, що переговори з Гуссейном були „позитивними і братніми" та додав, що „існує велика можливість федерації між двома країнами".

У Тель Авіві міністер торгівлі Ґідеон Пат попередив Гуссейна, що Ізраїль не завагається зареаґувати, якщо палестинські партизани почнуть уживати Йорданію як оперативну базу для своїх терористичних дій проти Ізраїля.

ПРЕЗИДЕНТ ВІТАЄ ПОЧАТОК ЕКОНОМІЧНОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен стверджує, що його економічна політика виявилася ефективною, бо припинено інфляцію, що у свою чергу причинилось до зниження відсотків від позичок.

У своїй промові до народу в середу, 13-го жовтня, президент Реґен заявив, що, хоч безробіття залишається високим, його економічна політика була ефективною в оздоровленні її основ. Він сказав, що американський нарід може знову повернутися на шлях процвітання, якщо у нього є „мужність довести справу до кінця". Президент ясно визнав, що безробіття являється найважливішою проблемою, але її можна буде розв'язати, якщо американський нарід буде продовжувати підтримувати його економічну політику. Президент підкреслив ті важливі питання, якими повинен зайнятися Конґрес, коли він збереться 29-го листопада.

У своїй промові Президент підкреслив, що причинами, які викликали безробіття були — безконтрольні урядові витрати, висока інфляція і відсоткова стопа. Ці проблеми відносяться не до окремої партії чи групи людей і вони збиралися не місяцями чи роками, а десятиліттями, вони — результат минулих помилок, — заявив Президент.

„Проблема є в тому, не кого обвинувачувати, а що. Забудьмо політику і подивімся, як наша країна потрапила в таке становище і як з нього вийти".

Президент Реґен нагадав також, що у нього особливі причини з усією серйозністю боротися проти безробіття. Він пригадав свої молоді роки, коли, маючи 21 рік, у 1932 році він сам був безробітним, і як його батько тоді перед самим Різдвом втратив роботу.

У всій промові Президента ясно підкреслювалося, що, не зважаючи на існуючі труднощі, американська економіка впевнено і постійно йде до поправи і що його адміністрація буде продовжувати заплановану економічну політику оздоровлення і поправи.

Відразу після звернення Президента, сенатор Доналд В. Ріґл, мол., даючи відповідь демократів, закликав американський нарід „змінити курс нашої економіки", голосуючи в наступних виборах до Конґресу на кандидатів Демократичної партії.

СТРАЙКИ В ПОЛЬЩІ ПОШИРЮЮТЬСЯ

Варшава, Польща. — Робітники корабельних доків у Ґданську, після дводенних демонстрацій і сутичок із поліцією,силою і суворими заходами змушені були повернутися до праці після того, як введено надзвичайний воєнний стан і фактично перетворено їх на вояків.

Проте бурхливі, протестні демонстрації з новою силою спонтанно вибухли у сталеварнях в Новій Гуті. 3,000 демонстрантів там розігнала поліція сльозоточивими газами і струміннями води. Сутички демонстрантів із поліцією продовжувалися до ранку 14-го жовтня. Надходять уривчасті повідомлення про заворушення на вулицях в південнозахідній частині країни у Вроцлаві, де, як і в Ґданську, заборонена урядом вільна профспілка „Солідарність" користається величезною підтримкою. Введенням надзвичайного стану у Ґданську корабельні доки мілітаризовано, а кожний робітник являється фактично вояком і підлягає всім військовим наказам і дисциплінарним покаранням, включно із військовим трибуналом.

Коли робітники прийшли на працю в 6-ій год. ранку завідувач корабельними доками, Станіслав Зачек, який після введення надзвичайного стану став комендантом, роздав кожному з них летючки. В цих летючках повідомлялося, що військовий суд вживатиме покарання, які не підлягають оскарженню. В летючках сказано, що робітники, що не вийдуть на працю, підлягатимуть арештові і ув'язненню найменше на два роки. Ув'язненням на п'ять років каратимуть робітників, що не виконуватимуть будь-які накази уряду або відмовлятимуться від праці; які будуть вживати силу проти своїх начальників на місцях праці; підготовлятимуть або переводитимуть страйки; вживатимуть моторизовані засоби для переведення страйку; накручуватимуть або розповсюджуватимуть фільми чи будь-яку пресу із закликами до страйку. Всі ці попередження були повторені через голосники у корабельних доках Ґданську під час обідньої перерви. Перервання телефонного і телеграфного сполучення грало також важливу ролю у подавленні страйків в Ґданську, бо робітники не мали ніякої можливости дізнатися, чи їх підтримає робітництво і населення вцілому в інших частинах країни.

Марше вибирається до Китаю

Париж, Франція. — Як інформує агентство Ройтерс, керівник французьких комуністів Жорж Марше їде цього тижня до Китаю. Під час 13-денних відвідин будуть обговорені всі питання, які єднають і роз'єднують обидві сторони.

Сама поїздка, вважають, означає закінчення понад двадцятилітнього періоду незгод між китайською Комуністичною партією та Комуністичною партією Франції. В 1961 році французькі комуністи зайняли просовєтське становище і з того часу не підтримували жадних зв'язків з Китаєм.

Візита Марше збігається з початком розмов на високому рівні між керівниками китайських і совєтських комуністів, але спостерігачі не передбачують, щоб французи виконували ролю посередників.

Відбудеться XXII З'їзд Української Національної Єдности у Франції

Ню Йорк, Н.Й.(ІСНО). — У Франції, в місцевості Мелен, відбудеться в суботу, 16-го жовтня ц.р. черговий звичайний З'їзд Української Національної Єдности. Цей XXII З'їзд УНЄ буде складатися із трьох окремих частин, а саме: ділової наради, прилюдної святочної сесії і фестивалю-концерту української пісні, музики і танцю.

Прилюдна сесія матиме дві доповіді — голови ПУН Миколи Плавюка і Леоніда Плюща, в яких доповідачі насвітлять із двох різних сторін стан і проблеми сучасної української дійсности.

Вечором після тої сесії заплановано фестиваль української музики, в якому виступлять: відома оперна співачка Уляна Чайківська і танцювальні та співочі гуртки клітин УНЄ в Ліоні, Альґранжі та Мелені. Після концерту передбачена товариська зустріч і вечірка. Рівночасно із XXII З'їздом УНЄ вібудеться також з'їзд Організації Української Молоді у Франції (ОУМФ).

Відбудеться ювілейний баль преси

Філядельфія, Па. — Комітет підготови ювілейного балю української преси, що його влаштовують спільно Фінансова комісія СФУЖО та СУЖА повідомив, що цей баль відбудеться в суботу, 6-го листопада ц.р., в залі парафії св. Йосафата з багатою програмою.

У склад почесного комітету ввійшли: інж. Лідія Бурачинська — голова СФУЖО, мґр Ірина Пеленська — редакторка журналу „Україна в світі", ред. Іван Кедрин-Рудницький — почесний голова СУЖА, д-р Григор Лужницький — співробітник тижневика „Шлях" та щоденника „Америки", ред. Антін Драган.

У склад ділового комітету входять: Марія Харина — голова фінансової комісії СФУЖО, Ольга Кузьмович — голова СУЖА, Людмила Чайківська — заступниця, Марія Галій — секретарка, Марія Леськів — фінансова референтка, Христина Куьчицька — голова комісії для вибрання кралі і князівен, Теофіля Ганушевська — голова господарської комісії, Марія Євсевська — референтка виграшу картин, і головний редактор „Америки" Мстислав В.Дольницький — пресовий референт.

Майстрами церемонії на балю будуть Тамара Петришин-Фаріон та Роман Кніґницький.

У склад жюрі для вибору кралі і князівен української преси на 1983 рік були запрошені: пріма-балерина і хореограф Рома Прийма-Богачевська — голова, мистець кераміки Слава Ґеруляк, голова ОМУС Евген Левицький, мистець-маляр Степан Рожок і член редакційного колективу українського відділу „Голосу Америки" Петро Фединський.

До участи в балю запрошені усі колишні кралі балів української преси, а також вперше, всі українські радіопрограми.

На балю гратиме оркестра „Темпо" під керівництвом Ірінея Коваля.

У світі

ВІЙСЬКОВІ ВЛАСТІ ЗАЯВИЛИ В ЕЛЬ САЛЬВАДОРІ, що ліві партизани вже третій день утримують одно із двох сіл, яке вони зайняли після запеклого бою, в якому було вбито 16 вояків. Речник американського посольства пітвердив, що в іншому випадку загинули два амеиканці, коли автомобіль упав з розбитого моста в річку Лємпа, 60 миль на захід від Сан Сальвадору. Речник відмовився подати прізвища загиблих поки не дістане згоди їхніх родичів. Він також заявив, що це мабуть були туристи. Інша група партизан, приблизно 700 чоловік, заатакували північні села Ель Хікаро і Ляс Вуельтас у неділю, перемагаючи гарнізон із 120 вояків у більшій битві.

В ТУРЕЧЧИНІ ВІЙСЬКОВИЙ СУД ЗВІЛЬНИВ бувшого прем'єр-міністра Булєнта Ечевіта від закиду, що він доцільно скомпромітував Туреччину у інтерв'ю з норвезьким журналістом. Б.Ечевіт саме відбув тримісячне ув'язнення за те, що він помимо заборони зробив як бувший провідник партії політичну заяву. Цю заяву він подав до відомого західньо-німецького тижневика „Дер Шпіґель".

ДО ІТАЛІЇ ПЕРЕВЕЗЛИ ОДНОГО ІЗ ТЕРОРИСТІВ правих перконань Пєрлюїджі Паляя, що був співучасником бомбардування залізничної станції в Больонії у 1980 році, в якому загинуло 85 людей. Він, як також декілька інших терористів з Італії, перебували вже довгий час на терені Болівії та Арґентини. Щойно тепер із зміною уряду в Болівії П. Паляя арештували, але в часі його захоплення дійшло до сутички з поліцією і Паляй є важко поранений. Його в критичному стані перевезли тепер літаком до Італії.

ПІСЛЯ ДОВГИХ ПЕРЕГОВОРІВ З КОРОЛЕМ Гуссейном, Ясір Арафат заявив, що він бачить деякі позитивні елементи у пропозиції президента Роналда Реґена щодо замирення на Близькому Сході, хоча їх все ще не можна прийняти тому, що вони не запевняють незалежности для Палестини. Заява Арафата відбулася в часі пресової конференції і він заповідав, що „позитивні елементи" пропозиції Реґена будуть далі обговорені на засіданні представників арабських народів.

В ЛОНДОНІ ВІДБУЛАСЯ ДЕФІЛЯДА ВІЙСЬКОВИХ відділів, що брали участь у збройному конфлікті на Фальклeндських островах. 300,000 людей вітало їх на вулицях Лондону, а мільйони приглядалися дефіляді на телевізії. Після дефіляди відбувся полуденок для членів уряду та провідників армії, на якому промовляла прем'єр-міністер Марґарет Тачер, підкреслюючи гордість британського народу зі своєї геройської армії.

ТИСЯЧІ ВТІКАЧІВ З КАМБОДЖІ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЛИ у таборах на терені Таїлянду переходять тепер на терен Камбоджі після того як президент нового уряду принц Нородом Сіганук запевнив, що вони можуть вернутися без страху додому. До їхнього повороту допомогло також те, що обставини у таборах втікачів є жалюгідні,а можливості переїхати до ЗСА щораз менші.

ПРЕЗИДЕНТ СХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ЕРІХ Гонекер і президент Сирії Гафез-аль-Ассад відбули розмови в столиці Сирії Дамаску у часі чотирьохденного перебування там президента Е.Гонекера. Темою розмов була ситуація в Ливані, яка на їхню думку вимагає спільного зусилля, щоб на тому терені була відповідна „рівновага сил".

МЕЙОР МІСТА ЄРУСАЛИМУ ВІДМОВИВСЯ БРАТИ участь у Богослуженні, яке має там відбутися 22-го жовтня у річницю інсталяції Папи Івана Павла II. Свою відмову мейор Тедді Колєк мотивує тим, що Папа прийняв минулого місяця на авдієнції Ясіра Арафата.

СЬОГОДНІШНЯ АРҐЕНТИНА ОПРАВДУЄ СВІЙ брак політичної стабільности тим, що 55 процентів іміґрантів прибули до цієї країни з Італії. Італійці отже мають великий вплив на сусплільне, культурне та політичне життя в Арґентині. Характеристичне у тому те, що, наприклад, відома своєю силою впливів тайна Масонська організація в Італії, яка минулого місяця була причиною великих фінансових неполадків, має між своїми провідними членами аж 26 багатих арґентинців.

В Ню Йорку проходить виставка В. Литвина

Ню Йорк, Н.Й. — Тут у залях Об'єднання Мистців Українців в Америці відбувається того тижня виставка живопису і графіки недавно прибулого з України Віталія Литвина. Виставку відкрито в неділю, 10-го жовтня ц.р., і триватиме вона до неділі, 17-го жовтня включно.

Віталій Литвин

Це перша виставка В.Литвина в Ню Йорку хоча мистець перебуває вже майже два роки на тому континенті. Постійно він живе з родиною в Торонто, Онт., і там вже виставляв свої картини, як також в Монтреалі а останньо у Філядельфії.

В.Литвин родом із Волині студіював і працював у Львові. По професії він мистець-монументаліст. Він поєднував цю ділянку із вивченням народного мистецтва. Крім монументальних панно в камені, дереві, і металі, він працював також в мозаїці і вітражах. В олії у нього картини зв'язані тематикою з історією пам'ятників та архітектури України. Мистець залюбки вивчав історичні події та використовував їх у своїй мистецькій творчості. Незвичайно цікава є його серія ґравюр з „Великої Битви під Берестечком" зроблена для музею „Козацькі могили", серія ґравюр з „Лісової Пісні" Лесі Українки і серія „Ремель". Виставки творів В.Литвина відбувалися у Львові, Рівному, Луцьку, Києві і Ялті.

В 1979 році В. Литвин враз з родиною покинув Україну і після вісьмох місяців затримки в Італії переїхав на постійне життя до Торонто. Перебуваючи в Римі, він виконав 80 етюдів і змальовок, які показує на теперішніх своїх виставках.

Його праці викликали широке зацікавлення на терені Канади, тимбільше, що своїм знанням народного мистецтва і монументалістики він може бути корисним у плянуванні і прикрашуванні українських будівель.

Як інформує мистець, українські установи в Торонто вже закупили 12 його картин, зв'язаних тематикою з історією і архітектурою України.

Після закриття своєї виставки в Ню Йорку Віталій Литвин перевозить її до Вашінґтону.

У Пойнт Плезент відбувається виставка Є. Єрес

Пойнт Плезент, Н.Дж. — У днях від 2-го жовтня до 4-го листопада тут у приміщеннях ґалерії Спектрум, при 855 Арнолд авеню, мисткиня Євгенія Єрес, за якої 25 років малярської праці, виставляє олійні картини, мальовані в романтичному стилі. Цього року ця малярка, крім двох попередньо отриманих золотих медаль і нагород на 50-их конкурсах поміж малярами, здобула від Міжнародної академії в Італії медалю „золотого кентавра". Її картини зображують ляндшафти та морські краєвиди.

Поза Є.Єрес ряд спільних та індивідуальних виставок що відбулися у Чикаґо, Ілл. Ню Йорку, Н.Й., Джерзі Ситі, Н.Дж., Сао Павльо, Бразилія, Ню Гейвені, Конн. Картини цієї малярки знаходяться у приміщеннях різних інституцій, музеях та приватних колекціях Европи та Південної Америки. Прізвище її можна знайти у багатьох книжках, у яких поміщують імена видатних осіб.

Є. Єрес народилася в Україні. П'ятнадцятирічною дівчиною вона залишила свою батьківщину, переселившися до Австрії, де студіювала мистецтво. Опісля вона виеміґрувала до Бразилії, продовжуючи студії з мистецтва в Школі красного мистецтва.

У 1960 році вона переїхала до ЗСА, де кілька років пізніше отримала американське громадянство. Тут вона в дальшому присвятилася студіям мистецтва, навчаючись в Крайовій академії красного мистецтва в Ню Йорку, як також студіювала у Школі видатних малярів у Вестпорті, Конн..

В Америці

ДИРЕКТОР ЦЕНТРУ КОНТРОЛЮВАННЯ ОТРУТ в Ракі Мавтен, Кольорадо, звернувся з пересторогою до населення цього стейту — не вживати краплі для очей типу Вайзін. Сталося це після того, як Леррі Тінґлі вжив Вайзін з домішкою соляної кислоти, який він купив в аптеці Тарґет в Ґренд Джанкшин в тому стейті. Як повідомляє д-р Беррі Рамек, директор Центру, жертва Вайзіну попік собі роґівки очей. В іншій аптеці Тарґет у Меса Молл також знайдено краплі Вайзіну з домішкою соляної кислоти.

КОМПАНІЯ АМЕРИКЕН ГОВМ ПРОДАКТС повідомила, що ляборaторії, що виробляють Анасин-3, лік для вгамуванняк болів голови, що не мають домішки аспірини, перейшли на 24-добову продукцію цих ліків, щоб задовільнити потреби споживачів, що неймовірно збільшилися після заборони вживання Тайленолу до якого злочинці домішали циянид. Після Тайленолу Анасин-3 є найбільш поширений лік проти болів голови.

МЕШКАНЦІ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ МАТИМУТЬ у недалекому майутньому можливість користатися позичками для купівлі домів зі сталою 11-відсотковою стопою на період 30 років у межах програми Мортґеджової фінансової аґенції.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА Реґена заборонила продаж американської нафти і модерних технологічних устаткувань для газопроводів чотирьом західньонімецьким фірмам. Сталося це після того, як совєтський корабель, наладований турбінами, що їх продала Совєтському Союзові фірма АЕҐ Каніс, відплив із порту Бремергафен в Західній Німеччині. Накладені санкції, крім згаданої фірми, також на велетенську фірму, що виробляє сталеві труби та ще дві фірми. Секретар Департаменту торгівлі Мелколм Болдридж заявив, що санкції ці не є каральною мірою, але вони зроблені з метою полегшити дослідження порушень санкцій Президента проти європейських компаній, що продають СССР устаткування американського виробу. До цих пір під санкції президента Реґена підпали вже чотири інші європейські фірми, що також продавали Совєтському Союзові американські вироби, порушивши тим заборону Президента.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА Реґена не тільки не збирається йти на компроміс зі своїми европейськими союзниками у справі санкцій, введених Президентом проти західньоевропейських країн у зв'язку з побудовою газопроводу в Західню Европу але державний секретар Джордж Шулц заявив, що він вимагатиме від союзників СЗА суворішої контролі на кредити і технологічні вироби для Совєтсього Союзу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J
P.O. Box 346 Jersey City, N.J 07303

Вітаємо з 75-річчям народин!

У суботу, 16-го жовтня 1982 року, генералові Петрові Григоренкові сповниться 75 років життя. Ми вітаємо цього заслуженого борця за права людини в СССР.

Як відомо, ген. Григоренко, хоч народжений в Україні і походить зі старого українського козацького роду, провів своє життя поза межами України, відбуваючи військову службу як регулярний старшина в совєтській армії. Проте, вже як в'язень совєтських тюрем і „психушок", ген. Григоренко став членом Української Гельсінкської Групи, зв'язковим цієї групи з Московською Гельсінкською Групою. Після його „видворення" із Совєтського Союзу, ген. Григоренко став головою Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи і в тому характері — від 1978 року — ген. Григоренко безнастанно веде кампанію проти надужить та репресій українського та інших поневолених народів. У своїх виступах в Америці, Канаді і Західній Европі, він постійно обороняв права українського народу до його національної і політичної незалежности. В численних виступах перед американською публікою він незмінно підкреслював різниці між правозахисним рухом в Україні і Росії, стверджуючи, що українські дисиденти борються за основні права українського народу до волі і незалежности та проти русифікації його мови, культури і національних традицій.

З нагоди його 75-річчя бажаємо ген. Григоренкові кріпкого здоров'я для дальшої праці не тільки за права людини, але також за визволення українського народу і всіх інших народів поневолених в СССР і сателітніх країнах.

Безробіття і вибори

Президент Роналд Реґен роз'їздить тепер по різних стейтах Америки, аґітуючи у користь республіканських кандидатів до Конґресу. В Америці завелася вже неначе традиція, що коли у президентських виборах виграє одна з двох великих партій, то в найближчих виборах (в два роки пізніше) виграє друга партія.

Ото ж існує загроза, що республіканці можуть втратити свою теперішню більшість у Сенаті (53:47) та ще більша загроза, що збільшиться демократична більшість в Палаті Репрезентантів (242 : 190, плюс три пости вакантні). Найважливішою справою, довкола якої вже тепер крутиться передвиборча кампанія і яка рішатиме про вислід виборів, це не проблеми закордонної, а внутрішньої політики; конкретно загальна економічна ситуація та зокрема і спеціяльно ситуація на ринку праці. Чільні американські економісти твердять, що боротьба проти інфляції уже неначе виграна. Тому й біржа заметушилась і пішли вгору акції компаній і корпорацій, хоч їх ще недавно ніхто не квапився купувати, будучи непевним завтрішнього дня. Обнизилися теж відсотки на банкові позички, що зупинило ланцюг банкрутств, бо купці й промисловці, які попали в тимчасову трудність, не могли рятуватися банковими позичками з уваги на дуже високі відсотки.

Але на відтинку праці ситуація усе ще дуже сумна. У 1980 році, у році президентських виборів, на 226 мільйонів мешканців Америки було 96 мільйонів затруднених і коло 8 мільйонів безробітних. За останніми даними число безробітних вже переступило 10 відсотків населення — себто існує кругло 11 мільйонів безробітних. Це дійсно найбільше число безробітних від часу великої депресії 1930 років і це найбільший арґумент демократичної опозиції у теперішній передвиборчій аґітації.

Президент Реґен раз-у-раз повторяє давній арґумент, що господарська криза в Америці прийшла в наслідок невідповідальної політики демократичного Конґресу, який ішов по лінії філософії Демократичної партії, зближеної до соціялізму, який диктує державі переймати на себе всі ті функції і фінансові тягарі, що їх повинен мати приватний секретар господарства. Тому щорічний державний бюджет був дефіцитовий, дефіцити латалося друком паперових грошей, внаслідок падала вартість доляра і заборгування держави зростало. Реґен не раз підкреслював, що занедбання десятків років годі направити на протязі коротких двох-трьох років. Це стосується також ресорту військових справ: занедбання американської збройної сили впродовж останнього десятиріччя дозволило Совєтському Союзові „наздігнати і перегнати" Америку у різних родах зброї і тому Реґен, зменшуючи видатки в усіх ділянках державного життя, збільшував видатки на військо. Це теж дає поштовх демократичному арґументові, що, мовляв, Уряд скасував дармові сніданки для шкільних дітей і перестав давати ґарантію на позички студентам на студії, а має гроші на зброю.

Найбільшим арґументом Президента проти „розтратности" економічної політики демократів є відкинення Палатою Репрезентантів, щоби схвалити закон про новий Додаток до Конституції, за яким заборонялось би будь-котрому американському урядові складати річний бюджет — з дефіцитом. Внесок Президента був правильний: він хоче законно унеможливити більше видаткування, як на це дозволять прибутки — це „абв" кожного бюджету, щоб його здорово балянсувати й виминати дефіцит. Коли Конґрес, де більшість мають демократи, відкинув таку концепцію — то цим дав доказ, що він не противиться видаткуванню державних грошей — без покриття.

Довкола проблеми безробіття і проблеми державного бюджету вже ведеться палка дискусія на передвиборчих зібраннях, у пресі, радіо і телевізії. Якщо безробіття в Америці не зменшиться, то виборчі перспективи Республіканської партії будуть сумні.

Яків Сусленський

БЛАГОСЛОВЕННЯ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

(Переклав: Петро Одарченко)

У середині серпня, мандруючи по Італії, я опинився в Римі. Моя заповітна мрія була зустрітися з Патріярхом Йосифом Сліпим і довідатися, яка його думка про поліпшення жидівсько-українських відносин.

Я звернувся до бюра інформації при Ватикані. Ім'я Патріярха Сліпого там добре відоме, навіть пам'ятають про недавнє вшанування його з нагоди дев'яностоліття з дня його народження. Патріярх Сліпий був у той час у своїй резиденції на Вія ді Бочча 478.

Я потелефонував і попросив авдієнції. До телефону підійшов отець Хома. Ми умовилися про зустріч у пообідній час.

Патріярх Йосиф зустрів мене приязно. Моє ім'я йому було відоме з газет. У розмові взяв участь і отець Хома.

Не зважаючи на похилий вік і недуги, Патріярх Йосиф розмовляв зо мною близько двох годин.

Спочатку ми згадували ті місця „не столь оддальонные", де нам обом довелося побувати, себто Мордовію — сумнозвісну частину Архіпелаґу Ґулаґ.

Потім ми говорили про сучасні проблеми, зокрема про визнання Митрополита Андрія Шептицького „праведником світу" в Інституті пам'яті жертв нацизму в Єрусалимі „Яд Вашем". Патріярх Сліпий сказав, що в цій справі він звернувся до прем'єр-міністра Ізраїля.

Я порадив послати прохання в цій справі тим особам, які безпосередньо вирішують питання про присвоювання звання „праведника світу": директорові „Яд Вашем" Іхцакові Араду, голові Правління всесвітньої ради „Яд Вашем", депутатові кнессету Ґідеонові Ґавзнеру та голові Комісії для присвоювання цього звання Бейському. Патріярх Йосиф пообіцяв зробити це й прислати мені копію свого прохання.

Я зі свого боку, розповів Патріярхові про ті заходи, яких уживає наше Товариство з метою переконати членів Комісії, щоб вони схвалили справедливе рішення і увіковічили добру пам'ять Митрополита Андрія Шептицького.

Потім я розповів Патріярхові Сліпому про ініціятиву нормалізувати відносини між жидами й українцями. Патріярх Йосиф схвально кивав головою і кілька разів підкреслював потребу й важливість цієї справи. Ми говорили про практичні заходи, про мою майбутню поїздку до ЗСА і до Канади у вересні цього року. Патріярх Йосиф поблагословив добре починання й побажав успіху.

Говорячи про практичні заходи, я висловив думку про потребу будівництва української церкви в Єрусалимі для відзначення 1000-ліття хрищення Руси-України. Лице Патріярха просвітліло. Ця ідея йому явно сподобалась. Але присутній на зустрічі отець Хома вказав на трудноші здійснення цього задуму. Ці труднощі, на думку отця Хоми, полягають не в пошуках місця (Ватикан володіє ділянкою землі на Оливній горі в Єрусалимі і його можна переконати віддати цю ділянку для будівництва церкви) і навіть не в фінансових засобах, а в розколі української громади в діяспорі та в неможливості досягти згоди. Проте це питання не знято в Ватикані з порядку денного. Ми умовилися підтримувати зв'язки та сприяти нормалізації відносин між нашими народами.

За чашкою кави ми знову згадали про табори в СССР та про умови звільнення Патріярха Йосифа. Отець Хома пригадав усі обставини, що сприяли звільненню й еміграції Патріярха Йосифа.

Коли журналіст Казинс, після багатьох зусиль прихилити на свій бік сильних світу цього, нарешті, зумів звернутися до Хрущова й попросив його про звільнення Кардинала Йосифа, Хрущов сказав: „Не знаю, чи живий він". І Хрущов дав згоду на еміґрацію з умовою не розголошувати на Заході про страхіття переслідування в СССР.

Коли в одній із проповідів Патріярх Сліпий згадав про ріки крови, про гори трупів у СССР, то тоді Ватикан одержав скаргу про порушення угоди.

Мені показали книжки про Патріярха Йосифа: „The Improbable Triumvirate: An Asterisk to the History of a Hopeful Year, 1962-1963" by Norman Cousins, Present Tense. An American Editor's Odyssey" того ж автора. Патріярх Йосиф ласкаво дав мені копію довідки про своє звільнення з табору. Я її додаю до цієї статті. Такі знайомі й немилі серцю назви: Зубово-Полянський район, управління ІТЛ п/я ЖХ-385, „осуждений" (це слово вертухаї часто вимовляли з наголосом на „у") і т. д. Місцем проживання Йосифа Сліпого чомусь зазначена Москва. Фотознімок на довідці свідчить про деякий лібералізм: хоч голова й стрижена, проте вуса з бородою тоді ще можна було носити. В середині 70-их років знущання над духовною особою посилилися: носити бороду й вуса було заборонено.

Після того як розмова закінчилася, ми зайшли до залі, де на стінах були розвішані портрети митрополитів Української Церкви від давніх часів і до нашого часу, — і тут ми зфотографувалися. На прощання Патріярх Йосиф ще раз побажав успіху в шляхетному ділі примирення наших народів.

Залишивши запис у книзі гостей Патріярха, я в супроводі отця Хоми оглянув невеличку, але чепурну й затишну церкву св. Софії, що стоїть рядом із резиденцією Патріярха Йосифа. Ця церква, що в мініятюрі відтворює собор св. Софії в Києві, служить символом безсмертя Української

(Продовження на ст. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Мистець з України очаровує глядачів

Майже всі праці учасників мистецьких імпрез чи і власні, індивідуальні виставки наших мистців, що вирвались із російсько-большевицьких тенет з України, та які нам доводилось бачити, не визначались, досі, якось нічим особливим і виїмковим; чи були вони модерно-сучасного чи традиційно-реалістичного напрямку. Тому і не забагато обіцювали ми собі, йдучи на виставку творів, не старого ще уродженця Волині (Рівне), Віталія Литвина.

Та як же приємне розчарування і неочікуване заскочення зустрінуло нас. Його знаменита, дещо стилізована графіка чорно-білих ліноритів — це прегарна, незабутня і яка ж зворушлива зустріч з омріяною та чарівною Україною. Точніше, це прекрасна лекція на все життя з історії України в картинах із часів героїчної Хмельниччини. А саме різних моментів зі славетно-трагічної битви під Берестечком 1651 року. Само собою, що ми оглядали і переживали трагедію Берестечка, а марили про світлі і переможні Жовті Води та Пилявці. Скромним, бо тільки чорно-білим кольором возвеличує Литвин оте наше хоробре і одчайдушне козацтво, а, однак, яке безмежне багатство почувань мистецького розмаїття, потуги та геройської наснаги вкладає мистець в оспівання величного епосу доби Хмельницького, в цій серії ґравюр, під загальним заголовком „Козацькі могили". Чи це будуть „Кують зброю", „Посвячення зброї" „Селянське ополчення", „Три дзвони", „Переселенці" чи „Богун", „Битва трьох сотень" (хто ж не пригадає Шевченкової балади „За байраком, байрак"?), а навіть зрадливий татарський хан, що викрав Хмельницького та вкінці дещо більшого розміру, потрясаюча „Берстейська битва". Ці картини обов'язково повинні побачити наші школи, організації молоді, військовики та всі в кого б'ється українське серце.

Друга лекція з літератури та мистецтва, з іншої серії ґравюр — це картини з Лесі Українки шедевру „Лісова пісня". Бож мистець, як і поетеса, ще і волиняки. Тут і замріяна Мавка, Лукаш і дядько Лев, Мати і Килина, Перелесник і Ті що греблі рвуть тощо, а навіть Злидні. Всі вони сповнені чародійного пoруху і життя, прикметної їм своєрідности, переконливости, характерности, знаменитости. Тільки для цих двох чудових серій ґравюр варто відвідати виставку; і то не раз, а принаймні двічі. За першим разом, ви ж не зумієте завважити всіх магічних заковик мистецького зображення. Приємно було бачити і ствердити захоплення цими творами не тільки звичайних глядачів, але і критичних мистців. Ми тільки цікаві, чи на еміґрації потрапить оцей вдумливий мистець створити знову нові серії таких же цінних, рідних, мистецьких графік?

Крім цих одноразових ґравюр, Литвин виставив теж низку своїх олійних картин. З його перебування в Італії маємо тут деякі урбаністичні пейзажі з Риму в реалістично-імпресіоністичному стилі. Є навіть дещо і з ЗСА, наприклад, „Каплиця" (пастеля) на Союзівці. А з України, то хіба найкраща з його праць, це — „Св. Юр" у Львові, а там гарна церква в Рівному і ще одна стара церква серед поліського довкілля та дещо з рідних краєвидів.

Наш мистець, це повнокровний графік, тому майже не хочеться вірити, що він намалював і стільки кольорових картин, що їх тут бачимо на малих світлинах, бо самі малюнки вже розпродані.

Крім цього, він ще й різьбить у дереві. А спеціяльністю його стали дитячі молитви, які так знаменито надаються для прикрас шкільних кляс чи дитячих кімнат. Та ці різьби досить тяжкі до перевоження і тому мистець показує їх тут тільки на чорно-білих світлинах, бо оригінали мусів залишити, цим разом, в Торонто, де він і осів напостійно зі своєю сім'єю.

Сподіваємося, що наш мистець здобуде якнайбільший мистецький та фінансовий успіхи в вільному світі!

Виставка старанням і в ґалерії ОМУА, відчинена від 10-17-го жовтня ц. р., у будні дні від 6-8-ої години, у суботи і неділі від 1-8- ої години вечора.

Теодор Терен Юськів

Ольга Кузьмович

ПРИЄМНИЙ ЮВІЛЕЙ

Не багато, здається, читачів нашої преси пригадує один із приємних моментів життя нашої спільноти в ЗСА із тих „давніх добрих часів", коли ми ще більше бавилися, як сумували і більше шукали нагоди до зустрічів як до взаємної іґнорації.

А було це в році 1971, як в холодний січневий день сотки молоді та старших зібралися на першому балі української преси.

Хоча в Канаді вже раніше відбувалися подібні імпрези, на нашому терені задум продовжувати славну традицію балів преси у Львові, вийшов від голови Спілки Українських Журналістів Америки ред. М. Дольницького і секретаря сл. п. д-ра Р. Кришстальського, яким у допомогу прийшли пані із Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, конкретно із Фінансової комісії під головуванням Марії Харини. Вона теж перебрала на себе львину частину організаційної праці та причинилася до того, що перший такий баль приніс великий моральний та матеріяльний успіх. На заклик Комітету відгукнулися журналісти, мистці та письменники. Тридцять молодих дівчат репрезентувало поодинокі пресові органи та станули до змагань за почесть бути кралею чи княжною української вільної преси. Велика заля церкви св. Йосафата у Філядельфії прибрана святочно знаменитим „Пеґазом" роботи мистця П. Андрусева і виповнена вщерть гостями, була місцем першого хороводу молодих контестанток.

Ще досі пригадуємо зворушливий образ сивоголового д-ра Р. Кришстальського, що з повагою провадив хоровід, тримаючи за руку наймолодшу учасницю балю, репрезентантку „Веселки" Оленку Певну. Сьогодні „маленька" Оленка вже є студенткою коледжу, а провідник хороводу та ініціятор балю у другому, кращому світі.

Але започаткований у 1971 році звичай, найшов послідовних і тривалих ентузіястів у членах Фінансової комісії СФУЖО, а їхнє завзяття спонукало дальші управи СУЖА включатися кожного року у переведення балів преси. Не один раз їхня спільна праця натрапляла на трудноші, а зокрема на байдужість самих журналістів.

Мовляв, — „Пощо влаштовувати балі; це не є поважна діяльність, навіщо краль і непотрібного суперництва поміж дівчатами, навіщо нам бавитися, як Україна плаче".

Але те, що рівночасно в усіх скупченнях українців в Америці відбувається постійно десятки балів, бенкетів, забав, товариських зустрічів, те що навіть річницю голоду вміють святкувати бенкетом. нікого не турбує та не зустрічається із критикою.

На щастя, організатори балів преси ніколи досі не знеохотилися, тим більше, що кожний із тих балів приносив моральну і матеріяльну користь та давав можливість молодим людям познайомитися з існуючою українською пресою, якої вони дуже часто не знають і не читають.

А скільки у тих дев'яти балях мали нагоду показати наші дівчата не лише свою молодечу красу та привабливість, але також здібність та успіхи в науці.

Сьогодні із сантиментом переглядаємо їхні світлини з цих минулих років. До нас усміхаються молоденькі личка, а ми думаємо куди за цей час доля повела тих надійних репрезентанток української преси. Деякі із них, відомі нашій спільноті, як активні членки організацій, акцій оборони поневолених в Україні, виховниці в молодечих з'єднаннях, у яких самі зростали. Інші — це професіоналістки, мисткині, піяністки, добрі матері й дружини.

Приємно завважити, що який шлях вони б не вибрали — приносять користь і славу своїй спільноті. Хто зна, може саме цей перший прилюдний виступ і признання громади на балях преси, спонукав їх до того?

А все ж було б гарно знати точну долю таки кожної із тих десяток молодих дівчат, що рік-річно від 1971 року з биттям серця виходили у світло рефлекторів, переживаючи критичні погляди широкої публіки. Було б гарно послухати їхніх переживань та їхніх думок.

Можливе, що коли в листопаді цього року будемо відзначувати десятий баль української преси, цей приємний ювілей притягне своєю традицією і споминами не одну із попередніх учасниць конкурсів, а вже зокрема попередні „кралі", щоб ми могли радуватися ще раз ними та їхніми успіхами.

А може тим разом він притягне також більшу кількість наших редакторів, яким товариська приємна атмосфера такої імпрези допоможе знайти взаємне зрозуміння і вирозуміння?

СПОДІВАЮТЬСЯ, ЩО, ПРАВДОПОДІБНО, В цьорорічних виборах 2 -го листопада в більшості демократи здобудуть становище губернаторів, як також уважають, що більшість колишніх демократів-губернаторів у таких стейтах як Середнього Заходу, включно із стейтами Огайо, Мишиґен і Міннесота, згідно зі словами речників обидвох партій, будуть переобрані на губернаторів. Сьогодні на всю країну, тобто з 50-ти губернаторів — є 27 демократів.

ЯК ПОВІДОМИЛИ ДИПЛОМАТИЧНІ ДЖЕРЕЛА совєтські наземні війська, підтримані військовими літаками провели минулого тижня більший наступ на контрольоване партизанами місто Паґман, 10 миль на північ від столиці Афганістану. Згідно з повідомленнями совєтські наземні війська вперше від липня місяця брали участь у такій великій акції. Втрати цивільного населення були великі, хоч покищок немає точних даних.

Ярослав Татомир

ДІЇ УПА НА ЗАКЕРЗОННІ У РОКАХ 1944-1947

III

Автори згадують про напади польських „реакційних" банд на українські села на Закерзонні. На початку червня 1945 року банда т. зв. „Народових Сіл Збройних" (НСЗ) напала на село Пискоровичі у повіті Ярослав і замордувала там коло 300 українців. При кінці 1945 року відділ „ВІН" (Вольносьць і Незалежносьць) напав на село Павликома у повіті Березіль і замордував кількасот українців. „Укоронованням дій Народових Сіл Збройних , — кажуть автори, „був жахливий злочин доконаний на мешканцях села Верховина у дні 6-го червня 1945 року. Начальник НСЗ на Люблинщині „Зенон" у травні 1945 року видав приказ перевести терористичну акцію проти українського населення. Вибрано для цього село Верховина у Красноставськім повіті. Першого червня наступило зосередження п'яти боївок у лісах коло Рейофца. У склад тієї групи увійшли боївки „Шарего", „Земсти", „Романа" і „Сокола". Цілістю командував „Шари". Бандити перебрані у мундури польського війська розмістилися у селі і почали масову різню мешканців. Протягом двох годин вони замордували, — пишуть автори, — 194 осіб, у тому 65 дітей у віці нижче 11 років..."

Автори подають, що при кінці 1945 року ОУН-УПА перевели кілька відплатних акцій на польських селах, про які були дані, що поміж їхніми мешканцями були люди, які належали до організацій, які брали участь у нападах на сусідні українські села. Розбито тоді і зліквідовано відділ „Слєпеґо" у селі Боровіце повіт Перемишль і спалено кілька сіл у Перемиському і Березівському повітах.

Вишкіл і узброєння відд. УПА на Закерзонні

УПА-Закерзоння мала дуже малу кількість старшин. У 1945 році, як подають автори — у воєнній окрузі „Сян" було не більше як 10 старшин. Округа „Сян" теж не була щедрою у видаванні авансів старшинам. Навіть командир УПА-Закерзоння „Орест" та командири куренів „Рен", „Залізняк" і „Ягода" були піднесені до ступеня сотника, щойно у 1947 році. Аванси до старшинських ступенів пропонував „Орест", а затверджував командир УПА-Захід „Шелест".

На весні 1945 року, на Закерзонні, зорганізовано підстаршинську школу, яка приміщувалася у лісах біля Явірника Руського повіт Перемишль. Школа ця вишколила у квітні-травні 1945 року 30 підстаршин, у липні-серпні 1945 року — 60-70 підстаршин та у квітні-травні 1946 року — 100 підстаршин.

Багато підстаршин отримували свої ступені або були піднесені у підстаршинських ступнях за бойові заслуги. Так, наприклад, у січні 1946 року одержали підстаршинські ступені або були піднесені у старшинських ступенях 179 осіб, у травні 1946 року — 372 особи, а у вересні 1946 року — 87 осіб.

Під кінець 1946 року відсоток підстаршин в УПА „Закерзоння" був дуже високий, а тому, що „це був елемент незле вихований ідеологічно...", — пишуть автори, — „стає зрозумілим опір і фанатизм, що ціхував УПА у боях"...

Зброю й амуніцію здобувала ОУН і опісля УПА різними способами із різних джерел. Ще у 1939 році ОУН здобувала зброю, — інформують автори, — нападаючи на постерунки польської поліції та влаштовуючи засідки на відступаючі відділи польського війська. У 1943 році запаси зброї УПА скріпила українська поліція, яка масово із зброєю переходила до УПА. Багато зброї передавали УПА, — твердять автори, — німецькі відділи, які відступали перед совєтською армією. УПА купувала зброю теж від мадярських, італійських і словацьких відділів.

Зброєю, амуніцією і вибуховими матеріялами завідував Організаційно-мобілізаційний відділ головної команди УПА, він маґазинував це все у лісних криївках і бункрах у різних місцевостях. На початку 1944 року УПА встановила пости повітових інспекторів, які мали нагляд над маґазинуванням зброї, амуніції і вибухових матеріялів.

Після закінчення війни, УПА, — пишуть автори, — мала достаточні запаси зброї й амуніції на кілька років. Деякі відділи УПА навіть були вивінувані танками і артилерією.

У додатку до вищезгаданих джерел, VI Воєнна округа УПА-Захід (Закерзоння) здобула зброю й амуніцію, нападаючи на станиці поліції, міліції і на менші військові відділи.

УПА мала теж майстерні для направи зброї, для виробу ручних ґранат та мін із артилерійських стрілен і т. п.

Озброєння УПА на Закерзонні було краще, кажуть автори, — як озброєння польського війська. Основним озброєнням сотень УПА на Закерзонні були кріси, ручні машинові кріси, машинові пістолі і ручні ґранати. Рідше вживані були важкі машинові кріси, мінomети, протипанцерні армати, „панцерфавсти" і т. п. Артилерії УПА на Закерзонні не вживала, щоб не сповільнювати своїх рухів.

Пересічно сотня УПА мала 10 ручних машинових крісів і 15 машинових пістоль. Решту озброєння становили кріси. На кожного вояка сотня УПА мала ще одну або дві ручні ґранати.

Бойові дії УПА на Закерзонні

Ширші акції почали відділи УПА на Закерзонні восени 1944 року і на весні 1945 року. У тому часі УПА-Закерзоння була ще 6-ою округою УПА-Захід.

Найбільш активною була тоді сотня, а з початком 1945 року курінь „Залізняка". Вночі із 27-го на 28-ме березня 1945 року цей курінь зліквідував в одній і цій самій годині всі станиці польської міліції у повітах Любачів і Ярослав.

У часі між 15-им квітня і 15-им травня 1945 року курінь „Рена" знищив понад 20 станиць міліції у повітах Перемишль і Сянік.

Автори інформують, що положення, у тому часі, було ...„справді грізне. Сотні і курені діяли зовсім одверто, квартирували у селах, відбували марші публічними шляхами не тільки вночі, але теж удень... нападали зі засідок на військові відділи, сіяли хаос і паніку.

У червні і липні 1945 року, на терен Закерзоння прибули дві дивізії польської піхоти, 8-ма і 9-та. Це дещо змінило тактику УПА. Вона уникала зустрічей із більшими військовими відділами, але у тому часі УПА була найбільш активною.

(Продовження буде)

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили:

УІІІ — 1982

5,000.00 дол. — МАРІЯ ПІПА, Воррен, Огайо;
по 200.00 дол. — Модест і Ірена Кливак, Олександер і Галина Вербенець (на видання словника);
155.00 дол. — Дмитро і Павлина Німилович, з нагоди уродин: 75-ліття Павлини і 80-ліття Дмитра Німиловичів;
по 100.00 дол. — о. Петро Гардибала, Анастазія Попик, Михайло Дребич ст., Ірена Бережницька (з нагоди 90-ліття Патріярха Йосифа);
50.00 дол. — Йосиф Губчак;
по 25.00 дол. — Стефан і Ірена Новоженюк, В. Захарійчук, В. і. Чуміловські, Теодор і Анна Онуфрик, С. і Н. Г. (з нагоди 90-ліття Патріярха Йосифа);
20.00 дол. — Володимир і Ольга Сусла (замість квітів на могилу бл. п. Теофілі Пелех).

Філядельфія, у пам'ять бл. п. Евгенії Пирської, зложили:

по 20.00 дол. — Михайло і Віра Длябога, Володимир і Ірена Медуха;
по 10.00 дол. — д-р Роман і Евгенія Дикий, інж. Борис і Дзвінка Захарчук.

Збірка замість квітів на могилу бл. п. проф. Юрія Лаврівського в Баффало, Н. Й. Зібрав і переслав Василь Макух. Зложили:

по 25.00 дол. — Ольга Берч, д-р Роман і Богданна Топольницькі, Роман і Люба Цьолки;
по 20.00 дол. — Стах і Зіна Думини, Василь і Ольга Макухи, Дмитро і Михайлина Мицьків;
15.00 дол. — Оксана Бережницька;
по 10.00 дол. — Любомир і Софія Головаті, Михайло Проценко.

Листа ч. 1551 — збірка замість квітів на могилу б. п. Марії Хомяк у Філядельфії, передав Стефан Ковалишин. Збіркою зайнявся інж. Юліян Головчак. Зложили:

по 30.00 дол. — Володимир і Марічка Мелько, Андрій і Галя Стахнів;
по 25.00 дол. — д-р Тетяна і Зенон Цісик, д-р Романа Наврoцька, Роман і Марія Флюнт, Степан і Марія Ковалишин, Роман і Люба Медіна;
по 20.00 дол. — Лонгин і Стефанія Світенко, Рей і Леся Ла Джюя, Олександер Кобаса;
15.00 дол. — Співробітники Марії Ковалишин;
по 10.00 дол. — Ярослав Климовський, Богдан і Христина Турченюк, Василь і О. Колінко, Теодор і Галина Крочак, Лев і Марта Бартло, Катерина і Віра Пак, Галина Ортинська;
по 5.00 дол. — Галя Дорога, Марія Капій, Марія Шумська, Василь Хилько.

Листа ч. 1552 — збірка замість квітів на могилу бл. п. Марії Хомяк у Філядельфії. збірщик інж. Юліян Головчак. Зложили:

по 30.00 дол. — Микола Тимків, Микола і Марія Головські;
25.00 дол. — Василь і Анна Найдан;
20.00 дол. — Евген Ґалавадза;
по 10.00 дол. — Інж. Юліян і Олена Головчак, Павлина Дузинкевич, Павло Пісний з родиною, Василь і Александра Дорошенко, Михайло Ґалець, Родина Мацькових.

Листа ч. 1686 — Збірка замість квітів на могилу бл. п. Михайла Хомяка у Філядельфії. Збірщик М. Алексевич. Зложили:

50.00 дол. — Юліян Біндас;
40.00 дол. — Микола і Марія Головські;
по 30.00 дол. — Володимир і Марічка Мелько, Микола Тимків;
по 25.00 дол. — д-р Тетяна Цісик, Степан і Марія Ковалишин, Василь Найдан, Роман і Люба Медіна, д-р Рома Наврoцька;
по 20.00 дол. — Микола Алексевич, Оксана Поритко, Олена Кузмінська, Андрій і Галя Стахнів, Василь Дворський, Стефанія і Лонгин Світенко, Дмитро і Мирослава Молдаван, Микола Бута;
15.00 дол. — Степан і Ольга Лукасевич;
по 10.00 дол. — Олена Ощипко, Олена Кульчицька, Олена Ляченко, Сидір Новаківський, Іван Кулиняк, Микола Римчук, Марія Капій, Іван Данківський, Маркіян і Люба Онуферко, Родина Лісних з Мамою, О. і В. Дорошенко, Н. Н.
по 5.00 дол. — Ольга Дорога, Лев Ганусяк.

В пам'ять бл. п. Марії і Михайла Хомяк на Патріярший Фонд зложили:

по 10.00 дол. — Марія Наконечна й Родина Качубів, Андрій і Евгенія Товт, Володимир і КЛатерина Березяк, Андрій і Стефанія Плоскіна.

Збірка замість квітів на могилу бл. п. інж. Антона Рощаковського в Клівленд, Огайо, переслав д-р Ярослав Кривяк, приявні на похоронах зложили:

по 25.00 дол. — д-р М. Мичковський, д-р Дмитро Павлишин, д-р М. і О. Савчаки;
20.00 дол. — д-р Я. і М. Кривяки;
по 15.00 дол. — Олена Дуб, Василь Камінський;
по 10.00 дол. — Люба Білинська, д-р Володимир Боднар, О. і Б. Демянчуки, Василь Ільчишин, проф. Ю. і М. Кордуби, Я. і Я. Кришталовичі, інж. Ф. і Т. Трач, інж. В. і О. Хміляки, Іванна Шкарупа;
5.00 дол. — Л. Фединська.

Листа ч. 1688 — збірка замість квітів на могилу бл. п. Ірини Винницької у Філядельфії, переслав інж. Володимир Винницький. Зложили:

100.00 дол. — Михайло і Ольга Ковальчук (Флорида);
60.00 дол. — д-р Ігор і Дарія Витвицькі;
30.00 дол. — Володимир Жолнірчук;
25.00 дол. — Евген і Софія Даріян.

Озон Парк, Ню Йорк, збірка на Патріярший Фонд, листи ч.: 1315 і 1316, від 15 жовтня 1978 р. до 31 липня 1982 р., збірку перевів п. Роман Крупка. Зложили:

150.00 дол. — М. і М. Савицькі;
120.00 дол. — О. Наливайко;
110.00 дол. — Р. і Л. Крупка;
по 100.00 дол. — д-р В. Федорців, О. Левицький;
60.00 дол. — Т. Левицький;
по 50.00 дол. — І. Безубяк, М. і Е. Вітенко, д-р З. Рейнарович;
40.00 дол. — мґр В. Захарчук;
30.00 дол. — І. Гарматій;
по 25.00 дол. — о. Л. Мудрий, А. і А. Опарик, С. Забродський;
по 20.00 дол. — М. Сухоцький, М. Прибильський, І. і А. Пригода, М. Білейчук, В. Босак, В. і П. Юркевич, В. Середа;
15.00 дол. — В. Романцьо;
по 10.00 дол. — Б. Головінський, С. Шубяк, М. Гаврилович, В. Шостак, В. Квасній, О. Питляр, В. Барагура, В. і А. Круховий, Т. Щудло, Р. Мізур, О. Менцінський, В. Глухий, С. Недошитко;
2.00 дол. — П. Бабська.

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду щиро дякує усім Вельмишановним Збірщикам і Жертводавцям. Усі датки на Патріярший Фонд можна відтягати від податку, IRS No. 23-74380645, та пересилати на адресу:

St. Sophia Religious Association —
Patriarchal Fund
7911 Whitewood Rd. • Philadelphia, Pa. 19117

Мґр Е. Касинець доповідатиме в Торонто

Торонто, Онт. — Катедра українознавчих студій при Торонтонському університеті, у співпраці з Торонтонським відділом Канадського Інституту Українських Студій при Альберт ському університеті, спонзорують доклад мґра Едварда Касинця на тему: „Роля книжки в українській культурі".

Мґр Е.Касинець має всі кваліфікації доповідати на цю тему. У 1973 році він зорганізував бібліотеку Українського Наукового Інституту при Гарвардському університеті і впродовж слідуючих семи років допомагав у розбудові української колекції Гарвардської бібліотеки, скріплюючи її кількома тисячами книжок. Мґр Касинець — автор статтей про досягнення української книжкової культури, також читав доповіді на цю тему на різних професійних конгресах. Від 1981 року він є бібліотекарем слов'янського відділу Каліфорнійського університету в Берклі.

Доповідь „Роля книжки в українській культурі" відбудеться у понеділок, 18-го жовтня ц.р., о год. 7:30 вечора, у залі Інституту св. Володимира, при 620 Спадайна. Вступ вільний, запрошується публіку.

В справі Альманаха

З уваги на поважні кошти видання Альманаха та на велике підвищення поштових оплат, як теж, щоб заощадити зайвого труду та видатку тим, які досі Альманах повертали, інформуємо, що Альманах УНС на 1983 рік буде друкований в обмеженій кількості. Цей Альманах будемо висилати передплатникам, які вже зголосили нам бажання його отримати, та всім, що у найшвидшому часі його замовлять, висилаючи до Адміністрації „Свободи" свою точну адресу.

Ціна Альманаха залишається в сумі — 8 долярів.

Дописи з життя громад, установ, організацій чи осіб мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками й писати розбірливо. Дописи слід надсилати до десяти днів після відбуття даної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи й правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища, не скорочуючи їх. У випадку анґлійських імен чи назв треба дати в дужках і їх.

Свято 75-річчя парафії св. Йосафата в Торонто

У неділю, 19-го вересня 1982 р., зібралася численна громада громадян Зборівщини в церкві-катедрі св. Йосафата при вул. Френклін в Торонто, щоб святочно відзначити 75-річчя започаткування першої української католицької парафії в цьому столичному місті провінції Онтаріо в Канаді.

Колишні громадяни Зборівщини численно прибували до Торонто на початку XX століття, здебільшого зі села Торгова, Зборівського повіту і в 1907 році почали організовувати першу українську церкву в цьому місті. Від того часу кілька поколінь колишніх зборівців і їхніх дітей гуртувалися і гуртуються при церкві св. Йосафата, яка згодом стала катедральним храмом. Тут зборівці христять своїх дітей, тут вінчаються, щорічно збиралися й збираються на спільні різдвяні Свят-вечори, влаштовують свої з'їзди зустрічі. У минулому тут відбувалися наради у справі допомоги „Рідній Школі" у Зборові, а тепер—в справі видання свого реґіонального збірника про незабутню рідну Зборівщину.

В 12-ій год. вполудні парох катедри, о. д-р Роман Даниляк разом з отцями Йосифом Гошуляком і Мирославом Байраком відправив Службу Божу і в своїй святочній проповіді згадав перших засновників парафії—зборівців, які привезли зі собою з рідних земель найбільший скарб—віру в Бога й прив'язання до своєї рідної церкви, брак якої відразу відчували на новому поселенні. Вони не злякались ніяких перешкод, а сміливо й завзято прямували до наміченої цілі—зорганізування своєї церкви.

Після Служби Божої отці д-р Р. Даниляк, Й. Гошуляк В.Шаранович і М. Байрак відправили Панахиду за померших засновників парафії, а опісля перед церквою зробили спільну фотознімку з о. парохом, отцями сотрудниками та о. дияконом Ігорем Хабурським, уродженцем Зборівщини, що буде поміщена разом з історією парафії в реґіональному збірнику Зборівщини. Як на всіх з'їздах зборівців, так і в цей день відчувалася особливо сердечна атмосфера, яку завжди створюють зборівці в часі своїх зустрічей.

Потім присутні перейшли до залі під церквою, де голова Зборівського комітету Софрон Безубко привітав о. д-ра Р. Даниляка і всіх зібраних, розповів про засновників парафії і відчитав привіти та благословення Преосвященного Владики та привітав від Комісії реґіональних збірників НТШ у ЗСА. Він повідомив, що книга про Зборівщину є в друкарському складі і появиться у черговому році—в часі чергового з'їзду зборівців. Член Зборівського комітету Володимир Локоть відчитав реферат про перших поселенців із Зборівщини в Торонто які поклали тривкі основи під цю першу тут українську церкву—нинішню катедру, подав історію розбудови парафії та громадського життя, що також буде поміщено в зборівському збірнику та в нашій пресі.

Опісля о. д-р Р.Даниляк привітав всіх присутніх, провів молитву, та попрахав хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять парафіян зборівців, які відійшли у вічність, залишивши свої великі надбання прийдешнім поколінням.

При смачній перекусці та гутірці присутні весело провели час.

Було б побажаним, щоб колишні мешканці Зборівського повіту, які розсіялися по всьому Торонто, згуртувалися при парафії св. Йосафата, вшановуючи так працю й заслуги засновників першої нашої церкви.

Ювілейну зустріч закінчив о. Мирослав Байрак прекрасною молитвою до Пречистої Діви, та взаємними побажаннями—до побачення на черговій зустрічі.

Анна Потопник-Запорозька

Благословення...

(Продовження зі стор. 2)

Церкви, фактично зруйнованої комуністами.

В середині церкви мене вразила яскрава мозаїка, що випромінює світло і симолізує життя во ім'я добра і щастя. Я також був приємно вражений символом семи небесних дарів. Він схожий на семисвічник — святу річ у жидівського народу. У ньому я побачив і символ нашого майбутнього союзу, наріжний камінь якого ми тепер закладаємо.

ПОЧАТКОВИЙ КУРС ВИШИВАННЯ

Вінніпеґ, Ман. — Тут в Осередку Української Культури й Освіти, при 184 Александер вулиці схід, відбудеться п'ятитижневий курс вишивання, яким буде керувати Ірена Заяць. Курс відбуватиметься кожної середи від год. 7:30 до 9:30 вечора, починаючи від 20-го жовтня до 17-го листопада.

Курсанти вивчатимуть різні стібі української вишивки та спосіб виготовлення сучасного дитячого народного вбрання. Оплата курсу 25.00 дол. від особи, включно з матеріялами для виготовлення стібів. За інформаціями та реєстрацією слід телефонувати до Христі Корбутяк 942-0218.

В Дітройті зорганізовано Комітет для відзначення 50-ліття голоду

Дітройт, Миш. (В.П.). — В п'ятницю, 24-го вересня ц.р., у залі церкви св. Йосафата у Воррені, відбулися збори представників громадських організацій Метрополії Дітройту з участю членів Ініціятивного комітету, створеного в червні ц.р.

Збори відкрив секретар Ініціятивного комітету Стефан Зубаль, а нарадами проводила президія: д-р Богдан І.Лончина, предсідник, Олександра Місьонг, секретарка. Про ціль наради вичерпно поінформував присутніх Зенон Василькевич, підкреслюючи найважніше, а саме: намічення відзначення 50-ліття масового голоду в Україні та вибір Громадського комітету для його переведення.

Відтак забрав слово інж. Василь Колодчин, в якому накреслив схему комітету, ділових комісій та загальниково склад. До участи в зборах запрошено всі суспільно-громадські установи Метрополії Дітройту, адреси яких були відомі. На збори явилися біля 60 представників, що заступали 53 організації. Мабуть є такі, що бажали б працювати для тієї цілі, але з різних причин не могли взяти участи в цих нарадах, тому комітет повинен мати й для них місце. На його пропозицію вибрано однодушно Всегромадський комітет у такому складі: д-р Маруся Бек, голова, ред. Михайло Смик, екзекутивний заступник, д-р Микола Климишин, інж. Василь Колодчин і Юрій Юрків, заступники, О.Місьонґ, секретарка протоколів, Ольга Ліськівська, секретарка кореспонденційна, проф. Стефан Віхар, зовнішні зв'язки та англомовні публікації, Василь Папіж, пресовий референт.

Обрано теж багатоособові комісії програмову, зовнішніх зв'язків, організаційну, фінансову, пресову, контрольну.

Особовий склад Почесного комітету, до якого увійдуть отці парохи всіх українських парафій, Ділового комітету, що до нього входять голови комісій, а також склад і голови деяких комісій буде узгіднений на першому пленарному засіданні Громадського комітету.

Про форму та зміст відзначення роковин цього найбільшого в XX сторіччі геноциду українського народу говорив ред. М.Смик. Відзначення, як всегромадська маніфестація, складалася б з цілої низки окремих імпрез: конференцій, виставки документальних матеріялів тощо, а завершенням мала б бути загальногромадська імпреза-маніфестація.

Над тою справою розвинулася ширша дискусія, у якій виявлено цілий ряд цінних думок. Виступали: д-р Антін Жуковський, П. Рогатинський, д-р М.Климишин, Ю.Юрків, А.Кобилянський, М.Кавка, інж. В. Колодчин, Р.Лазарчук, мгр О.Лісківська, Ф.І. Федоренко, д-р М. Бек, В.Карпенко.

Пам'яті Теофана Г. Куницького

Св.п. д-р Теофан Куницький

Доктор медицини Теофан Г.Куницький народився 23-го січня 1918 року в селі Нагірці, Західня Україна.

Батько його о. Корнелій, грекокатолицький священик, після повернення із Сибіру помер, а мати Йосифа з Лотоцьких, живе в Домі І. Франка в Міссісаґа.

В 1928 році Теофан почав вчитися в українській гімназії у Львові, а в 1936 році одержав свідоцтво зрілости (матуру).

В 1936-39 роках він студіював філософію в Українській Богословській Академії у Львові.

З приходом большевиків він виїхав зі Львова і подався на Захід. У Перемишлі Т. Куницький запізнався з Іриною, донькою проф. Богдана, знаного суспільного діяча, і Марії Шеховичів і з годом одружився з нею.

У 1940 році Теофан виїхав до Берліну, де працював і почав медичні студії. Він брав активну участь у студентському житті та в хорі, диригентом якого був проф. Гнатишин.

У 1941 році з наказу організації ОУН Теофан Куницький виїхав в Україну, де став поручником Поліської Січі під проводом отамана Т.Бульби. Висланий у службовій справі до Львова попав у руки ґестапо і сидів в тюрмі на Лонцького. За старанням Митрополита Андрея Шептицького і прелата А.Куницького звільняють його 1942 року з тим, що мусить покидати Львів. Він знову виїхав до Берліну, де в 1945 році успішно закінчив медичні студії. В 1945-49 роках він спеціялізувався у гінекології й положництві в Ерлянґені, Баварія, а також написав наукову працю за яку одержав диплом доктора медичних наук.

У тому ж році виїхав з дружиною Іриною, донькою Роксаляною і сином Юрієм до Австралії, де працював лікарем в таборі для емігрантів у місті Ковра Н.С.Б. У 1954 році переселився з родиною до Канади, де спеціялізувався у психіятрії і працював у своєму фаху до 1971 року. З Канади виїхав в ЗСА до Вілмінґтону, Делавар. Там він був шефом геріятричного відділу і консультантом у Ветеранському шпиталі. Почав писати свої спомини про Поліську Січ, одначе, жорстока недуга не дала докінчити праці і 30-го травня 1982 року він відійшов у вічність.

Св. п. д-р Теофан похоронений у Вінніпеґу на цвинтарі Всіх Святих.

Друг Євген

Вступайте в члени УНС!

Українська спадщина і музей у замку Каса-Льома

Голови центральних українських жіночих організацій і інші громадські діячі в 1967 році скористали з можливости влаштувати українську виставку в репрезентативному замку в Торонто, Каса-Льома. Добродійний клюб „Ківаніс", під управою якого Каса-Льома перебуває, поставився прихильно до проєкту, головним чином, завдяки поважному відношенню й тактові організаторів, і відступив кілька кімнат, де старанно і зі смаком приміщено експонати. У 1969 році організація зареєструвалася під назвою Українська Спадщина Канади. Відтак Музей Культури Українців Канади, який постав завдяки дотаціям для пенсіонерів т. зв. „Нові горизонти", спровадився 1974 року до приміщень Спадщини. У 1977 році обидві організації об'єдналися, і так постала теперішня „Українська Спадщина і Музей в Канаді".

Управа одержувала поважні державні дотації на розбудову, а згодом мала дбати про власні фонди і влаштовувала продаж писанок, карток власного видання тощо, і постійно збагачувала й поліпшувала виставку; також завдяки прихильності наших громадян, які випозичали чи й дарували цінні експонати. Також деякі організації, в першу чергу Шевченківська Фундація, жертвували на розбудову виставки.

Відвідача вітає при вході велике фото молодої гуцулки в киптарику і цитата з канадського „Закону про права людини" — право бути собою і зберігати свою культуру. Всередині є маєстатична постать княгині Ольги (її чомусь іменовано аж імператоркою), Володимир на престолі, погруддя Шевченка (бракує гетьмана), приладдя піонерів, фотографія київської Софії, єпископська митра, писанки, велика мапа України (теперішні державні й етнографічні кордони), зразки народного одягу, книжки, вишивки, різьба, кераміка, фотографії визначних діячів і багато іншого, що може дати відвідувачеві-чужинцеві деякі уявлення про нашу історія, культуру, побут тощо. Зрозуміло, що це і те можна б поправити й краще улаштувати, але назагал відгуки відвідувачів позитивні, а навіть деякі бувають просто захоплені. Це чи й не головна причина, що „Ківаніс" задоволений виставкою і йде нам у всьому назустріч.

Можна думати, що громадянство не свідоме ваги тієї установи і праці, яку вона виконує. Адже ми — єдина національна („етнічна") група, що має привілей презентувати свою культуру в найбільшій атракції міста, яку щороку відвідують десятки тисяч туристів з усіх кінців світу — в останніх роках їх кількість дійшла до близько півмільйона! Вони прибувають з Арґентини, Японії, Австралії, Індії, Кенії, Ізраїля, навіть з СССР і з України, і вписують свої коментарі, переважно дуже похвальні, різними мовами в книгу відвідувачів. Часто туристи розпитують про Україну, про українців у Канаді, про ситуацію на рідних землях, чому ця виставка і багато іншого. Англомовна преса не раз прихильно писала про „Спадщину". Багато співгромадян цікавиться українством, багато шкіл відвідує виставку, а деякі заповідають свої відвідини і просять, щоб їм дати пояснення. Цікаво, як реагують деякі українські діти батьків, мабуть, давноприбулих, які не багато знають і чували про Україну. Вони бувають вражені, захоплені. Вони собі ніколи так не уявляли рідної землі їх батьків, тієї невідомої і далекої Укріни. Деякі хлопці кажуть: „О, ай ем е Юк ту", а одне дівчатко засіло перед мапою України й задивилося, задумалося. Вчителька покликала її й спитала, чому вона там сидить. На те дитина: „Я сюди належу!". Інша старша віком дівчина оглянула захоплено ті невідомі їй прекрасні речі, але не знала мови й не могла нічого прочитати по-українськи. Вона зі сльозами в очах почала жалітися: „І чому мама не навчила мене по-українськи? Чому?" (Підписаному пригадується, як він десятирічним хлопцем оглядав в історії України Барвінського прекрасні ілюстрації на крейдяному папері: Володимир на престолі в цісарському вінку і портрет Анни Ярославни, королеви Франції, з її підписом „Анарціна" — нестерті враження на все життя!). Ледве чи можна зрозуміти й оцінити, які враження залишає в молодих душах наша „Українська спадщина і музей".

Іноді турист каже, що в нього в родині були українці і він хоче більше знати про Україну. Такому треба давати різні пояснення й адреси, книжки, вишукувати, що йому цікаве. Ось туристка з Англії: її батько українець, але вона по-українськи не говорить, а тут десь у Канаді має бути родина батька. — „Їдучи до Канади я не думала про них, але, побачивши цю виставку, я не тільки бажаю, а таки мушу знайти їх. Поможіть мені". На жаль, не можна було їй допомогти, бо вона навіть не знала, в котрій частині Канади її родина може бути. Вкінці вона вирішила, що, повернувшись до Англії, розпитає батька докладно й довідається, де її родичі, бо вона почувається українкою, вони їй дуже близькі, але яка шкода, що батько не розумів цього й не розповів їй усього, несвідомий, яке це для неї важливе. Отаке шукання свого „коріння" дуже поширене серед сучасного покоління.

Виставка виконує ще й інше завдання: деякі автори розпитують про матеріяли щодо українців, потрібні для їх праць, а також за інформаціями часто телефонують деякі видавництва, журнали й радіові станції, як, наприклад, СіБіСі.

На закінчення кілька коментарів у перекладі з англійської мови: „Дуже тепло на серці (гартвормінг), коли бачиш такі гарні вироби, зв'язані з моїм власним українським походженням. Прекрасно зроблено. Дякую." „Українська кімната, найкраща в замку, виявляє справжню культуру... й мистецтво... Всі відвідувачі зі світу, побачивши це, зберігають гарну пам'ять і дуже високу оцінку про українців". „Дуже цікава і гарна виставка в замку. Дякую". „Було це великою приємністю відвідати українську культуру". „Український музей дуже гарний і дуже потрібний, улаштований надзвичайно старанно, ми були дуже вдоволені". „Члени Інтернаціональної Амнестії, групи для українських в'язнів сумління. Доложемо старань для їх звільнення". „Багатий погляд на вишукану культуру українського народу. Варто було відвідати Каса-Льому, щоб оглянути цю прекрасну виставку". „Краса і гордість залишаться в моїй пам'яті назавжди".

У перекладі з німецької мови: „Дуже гарно і цікаво, також дуже добре представлено".

По-польськи: „Жичей вольней, щенсьлівей Украіни і абу білісьми сонсядамі і жилі в пшиязьні. Щенсьць вам, Боже".

Врешті, по-українськи: „З великою радістю стрінув чарівний куток України в гостинній Канаді". „Цей куток у Каса-Льомі є і нехай буде свідком слави і культури християнської України". „Було дуже приємно побувати тут і побачити, що Україна є не тільки в складі комуни, а і в Канаді, і що українці назавжди будуть українцями, де б вони не жили". (Київ).

Наведені слова відвідувачів з'ясовують, як не можна краще, вагу і вартість нашої виставки та преважливе завдання, яке вона виконує. Тому добре було б, якщо б знайшлися потрібні кошти і охочі співпрацювати та допомогти, щоб зробити її ще кращою і ліпшою — справжньою гордістю українського Торонто.

І.В. Манастирський

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реаґувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

† ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

РОМАН ФЕДИК, член УНС Відд. 94-го ім. М.Шашкевича в Гемтремку, Миш., помер 18-го серпня 1982 року на 69-му році життя. Нар. 1-го січня 1913 року в Городенці, Україна. Членом УНС став в 1958 р. Залишив у смутку дружину Марію і троє дітей. Похорон відбувся на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Роман Татарський, секр.

ТАТІЯНА ДУШЕНКО, член УНС Відд. 360-го Т-ва Пласт в Баффало, Н.Й., померла 4-го вересня 1982 року на 66-му році життя. Нар. 5-го лютого 1916 року у Ґрацу, Австрія. Членом УНС стала в 1961 році. Залишила у смутку мужа Степана, сина Михайла з дружиною Марісею, та дочку Лідію. Похорон відбувся 7-го вересня 1982 року на цвинтарі св. Матвія в Баффало, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Іван Гаврилюк, секр.

ІРЕНА КОСТІВ, член УНС Відд. 194-го Т-ва „Свобода" в Ню Йорку, Н.Й., померла 16-го вересня 1982 року на 60-му році життя. Нар. 1922 року в Селиськах, пов. Перемишль, Україна. Членом УНС стала в 1967 році. Залишила в смутку мужа, три сестри і брата та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 18-го вересня 1982 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
О.Юзенів, секр.

ПЕТРО ДЕМБІЦЬКИЙ, член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й., помер 20-го вересня 1982 року на 57-му році життя. Нар. 1915 року в Сиракюзах, Н.Й. Членом УНС став 1933 року. Залишив у смутку дружину Марію, сина Петра з родиною, дочку Маріянну з родиною, сестру Марію Стессі, ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 24-го вересня 1982 року в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа.

МИХАЙЛО РОМАН, член УНС Відд. 161-го ім. св. Василія в Ембриджі, Па., помер 21-го вересня 1982 року на 70-му році життя. Нар. 21-го листопада 1912 року в Піттсбурґу, Па. Членом УНС став 1958 р. Залишив у смутку дружину Ґолді, синів Ричарда і Леонарда і чотирьох внуків. Похорон відбувся 24-го вересня 1982 року на цвинтарі „Економі" в Ембриджі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Андрій Джула, секр.

АННА ВОРОНЯК, член УНС Відд. 147-го ім. св. Михаїла в Аллентавні, Па. померла 21-го вересня 1982 року. Нар. 1-го січня 1890 р. в Україні. Членом УНС стала в 1926 році. Залишила в смутку синів Михайла, Івана, та Стефана і дочок Марію, Джосефіну і Ольгу з родинами. Похорон відбувся 24-го вересня 1982 року на цвинтарі Св. Марії у Вайтголл, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Катерина Гуцайлюк, секр.

ВОЛОДИМИР ДЖУЛИК, член УНС Відд. 245-го Т-ва „Запорозька Січ" в Трентоні, Н.Дж., помер 2-го жовтня 1982 року на 52-му році життя. Нар. 1930 року в Україні. Членом УНС став 1975-го року. Залишив у смутку сина Володимира, дочок Лору і Соню і батьків та сестру Антоніну Вайнгарт з чоловіком і дітьми та дальшу і ближчу родину. Похорон відбувся 6-го жовтня 1982 року на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Мартиненко, секр.

Д-р ЮРІЙ МАЧУК, слен УНС Відд. 423-го ім. Є.Коновальця в Чикаґо, Ілл., помер 16-го липня 1982 року на 81-му році життя. Нар. в Щербівці, Буковина, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дві доньки Зірку і Орисю, двох зятів і чотирьох внуків. Похорон відбувся 19-го липня 1982 року, на цвинтарі в Елмвуд Парку, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Я.Берестянський, секр.

МАОРІЯ О.МЕК КЮ, член УНС Відд. 121-го ім. св. Михаїла в Ром, Н.Й., померла 17-го липня 1982 року на 63-му році життя. Нар. 2-го березня 1920 року в Ром, Н.Й. Членом УНС стала 1974 року. Залишила в смутку брата Ервіна.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

ОРЕСТ ШЕРЕМЕТА, член УНС Відд. 399-го Т-ва „Леви" в Чикаґо, Ілл., помер 8-го вересня 1982 року на 53-му році життя. Нар. 1919 року в Радехові, Зах. Україна. членом УНС став 1958 року. Залишив у смутку дружину Любомиру, синів д-ра Адріяна з дружиною та Марка і ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 10-го вересня 1982 року на цвинтарі св. о. Миколая в Парк Рідж, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Роман Б.Припхан, секр.

ПЕТРО САМУТИН, ген. хор. армії УНР, член УНС Відд. 320-го ім. Пресв. Тройці в Балтиморі, Мд., помер 14-го вересня 1982 року на 84-му році життя. Нар. 1897 року на Полтавщині, Україна. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку дружину Ганну з усією родиною. Похорон відбувся 18-го вересня 1982 року на цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Іван Малко, секр.

ВАСИЛЬ СЦІБАЙЛО, член УНС Відд. 452-го „Укр. Клюб" в Іст Чікаго, Індіяна, помер 12-го вересня) 1982 року на 73-му році життя. Нар. 8-го березня 1909 року в Тернополі, Україна. Членом УНС став 1930 року. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Оксану Бачик, 3-ох внуків, дві сестри і брата. Похорон відбувся 16-го вересня 1982 року на цвинтарі св. Миколая в Гаммонд, Інд.

Вічна Йому Пам'ять!
Марія Сцібайло, секр.

МИХАЙЛО ВОЗНЯК, член УНС Відд. 292 ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Міч., помер 14-го вересня 1982 року на 64-му році життя. Нар. 1918 року в Дітройті, Міч. Членом УНС став 1941 року. Залишив у смутку дружину Ольгу, дочок Павлину, Катерину, Мері Джейн, 3-ох внуків, брата Івана і сестру Анну. Похорон відбувся 17-го вересня 1982 року на цвинтарі в Савтфілд, Міч.

Вічна Йому Пам'ять!
Стелла Федик, секр.